

ISSN 2311-5491

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС

НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Серія 5

Педагогічні науки:
реалії та перспективи

Випуск 78

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

ФАХОВЕ ВИДАННЯ
затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 886
від 02.07.2020 р. (додаток 7) (педагогічні науки, соціальна робота)

Державний комітет телебачення і радіомовлення України
Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 23508-13348 ПР від 03.08.2018 р.

**Науковий журнал включено до міжнародної наукометричної бази
Index Copernicus International (Республіка Польща)**

Офіційний сайт видання: www.chasopys.ps.npu.kiev.ua

Схвалено рішенням Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова
(протокол № 6 від 24 грудня 2020 року)

Редакційна колегія:

- Биковська О. В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри позашкільної освіти, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
Борисов В. В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і методики навчання, Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія;
Гевко І. В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри комп'ютерних технологій, Тернопільський державний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка;
Захаріна Є. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичних основ фізичного та адаптивного виховання, Класичний приватний університет;
Кивлюк О. П. – кандидат педагогічних наук, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри методології науки та міжнародної освіти, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
Луценко І. О. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методик та технологій дошкільної освіти, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
Макаренко Л. Л. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформаційних систем і технологій, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
Марусинець М. М. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і психології, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
Савенкова Л. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, директор Наукової бібліотеки Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
Слабко В. М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освіти дорослих Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (головний редактор);
Смирнова І. М. – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-педагогічної роботи, Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія»;
Хижна О. П. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри професор кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
Андрушкевич Фабіан – доктор педагогічних наук, професор, Опольський університет, Польща;
Конрад Яновський – PhD, ректор, Економіко-гуманітарний університет у Варшаві, Польща;
Мудрецька Ірена – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної освіти, Опольський університет, Польща.

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ
Н 34 М. П. ДРАГОМАНОВА. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Випуск 78. – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 278 с.

УДК 37.013(006)

У статтях розглядаються результати теоретичних досліджень і експериментальної роботи з питань педагогічної науки; розкриття педагогічних, психологічних та соціальних аспектів, які обумовлюють актуалізацію поставленої проблеми і допоможуть її вирішувати на сучасному етапі розвитку освіти.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

ISSN 2311-5491

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

NAUKOWYI CHASOPYS

NATIONAL PEDAGOGICAL
DRAGOMANOV UNIVERSITY

Series 5

Pedagogical sciences:
reality and perspectives

Issue 78

UDC 37.013(006)
H 34

PROFESSIONAL EDITION
By Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No 886
dated 02.07.2020 (annex 7) (pedagogical sciences, social work)

The State Committee for Television and Radio-Broadcasting of Ukraine
Certificate of state registration of print media Series KB 23508-13348IIP dated 03.08.2018

The journal is included in the international scientometric database
Index Copernicus International (the Republic of Poland)

Official web-site: www.chasopys.ps.npu.kiev.ua

Approved by the Decision of Academic Council of National Pedagogical Dragomanov University
(Minutes No 6 dated December 24, 2020)

Editorial board:

- Bykovska O. V.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Extracurricular Education, M.P. Dragomanov National Pedagogical University;
- Borysov V. V.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Pedagogy and Teaching Methods, Khortytsia National Educational Rehabilitation Academy;
- Hevko I. V.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of Computer Technologies Department, Volodymyr Hnatyuk Ternopil State Pedagogical University;
- Zakharina Ye. A.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Chair of Theoretical Foundations of Physical and Adaptive Education, Classical Private University;
- Kyvliuk O. P.* – Candidate of Pedagogical Sciences, Doctor of Philosophy, Professor, Head of the Department of Methodology of Science and International Education, M.P. Dragomanov National Pedagogical University;
- Lutsenko I. O.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Chair of Methods and Technologies of Preschool Education, M.P. Dragomanov National Pedagogical University;
- Makarenko L. L.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor, Department of Information Systems and Technologies, M.P. Dragomanov National Pedagogical University;
- Marusynets M. M.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor, Department of Pedagogy and Psychology, M.P. Dragomanov National Pedagogical University;
- Savenkova L. V.* – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Director of the Scientific Library, M.P. Dragomanov National Pedagogical University;
- Slabko V. M.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Adult Education Department, M.P. Dragomanov National Pedagogical University (Editor in Chief);
- Smyrнова I. M.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Deputy Director for Scientific and Pedagogical Work, Danube Institute of the National University of Odessa Naval Academy;
- Khyzhna O. P.* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department Professor of the Department of Theory and Methods of Music Education, Choral Singing and Conducting, M.P. Dragomanov National Pedagogical University;
- Andrushkevych Fabian* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor, Opole University, Poland;
- Konrad Janowski* – PhD, Rector, University of Economics and Human Sciences in Warsaw, Poland;
- Mudrecka Irena* – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Special Education Department, Opole University, Poland.

NAUKOVYI CHASOPYS NATIONAL PEDAGOGICAL DRAGOMANOV UNIVERSITY. Series 5.
H 34 *Pedagogical sciences: realias and perspectives.* Collection of research articles / the Ministry of Education and Science of Ukraine, National Pedagogical Dragomanov University. – Issue 78. – Kyiv : Publishing House «Helvetica», 2020. – 278 p.

UDC 37.013(006)

The articles deal with the results of theoretical studies and experimental work on pedagogical science; the disclosure of pedagogical, psychological and social aspects that cause actualization of the problem and help it to be solved at the present stage of education development of education.

The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

ЗМІСТ

<i>Абільтарова Е. Н.</i> ЦІЛІ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ.....	5
<i>Авраменко Б. В.</i> АНАЛІЗ ФОНЕТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТУРЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК СКЛАДНИКА КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТУ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ-ТЮРКОЛОГІВ.....	9
<i>Бабакіна О. О.</i> ІДЕЙНО-ПОЛІТИЧНІ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗВО ВЕЛИКОБРИТАНІЇ (90-ТІ РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ – ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ)	13
<i>Бардус І. О., Заволока Є. Е.</i> АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАКАЛАВРА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У ГАЛУЗІ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	19
<i>Берега Р. П., Тицький І. А., Дундук О. І., Назарійчук О. В.</i> ВІЗУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ЗАСІБ ЕФЕКТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ВОЇНА.....	24
<i>Бодрова І. О.</i> СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ УМОВАХ.....	30
<i>Бубін А. О., Боярчук С. І., Циплюк А. М.</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ.....	35
<i>Бурак В. Г.</i> ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ.....	39
<i>Bhinder N. V.</i> FORMATION OF INFORMATION LITERACY AMONG FUTURE OFFICERS AT THE ENGLISH LESSONS.....	44
<i>Бялик О. В., Кудла М. В.</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР.....	48
<i>Havrylenko K. M.</i> FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN THE SYSTEM OF DISTANCE EDUCATION.....	53
<i>Handabura O. V.</i> CONNECTIVIST LEARNING THEORY AT DEVELOPING MODERN FOREIGN LANGUAGE TEACHING MODEL.....	57
<i>Горобець С. І.</i> РИТОРИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ ЯК ОБ'ЄКТ ТЕОРЕТИЧНОГО АНАЛІЗУ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ НА ТЕКСТОВІЙ ОСНОВІ.....	61
<i>Дудіна О. В.</i> ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРІВ У ГАЛУЗІ МЕДИЦИНИ В УНІВЕРСИТЕТАХ КИТАЮ.....	66
<i>Дятленко Т. І.</i> РЕАЛІЗАЦІЯ РЕФЛЕКСІЙНО-ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ ДО МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	70
<i>Іванчук С. А.</i> СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ЕКОЛОГІЧНО ДОЦІЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	74

<i>Івегеш А. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ СПОРТИВНОГО ПРОФІЛЮ УКРАЇНИ.....	78
<i>Кайдалова Л. Г.</i> ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ У МАГІСТРІВ ОСВІТНІХ, ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК.....	84
<i>Канарова О. В.</i> ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ ЯК РЕСУРС ДУХОВНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	88
<i>Каніболоцька О. А.</i> ШЛЯХИ СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ПЕРЕДУМОВ УСПІШНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	92
<i>Климус Т. М., Герус О. І., Козак М. Я.</i> МЕТОДИКА FLOOR TIME У РОБОТІ ПЕДАГОГА З ДІТЬМИ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	96
<i>Клочок О. М.</i> СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ГРУП САМОДОПОМОГИ ДЛЯ РЕАБІЛІТОВАНИХ НАРКОЗАЛЕЖНИХ.....	102
<i>Князян М. О., Романюк Д. Х.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УЧНЯХ.....	106
<i>Козуля В. М., Скиба Ю. А.</i> SWOT-АНАЛІЗ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ВІТЧИЗНЯНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ.....	110
<i>Колеснікова І. В.</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	117
<i>Kornyska Yu. A., Narodovska O. M.</i> DEVELOPING READING SKILLS IN A FLIPPED CLASS: AN ALGORITHM.....	121
<i>Костенко Л. Д.</i> СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ.....	125
<i>Лакатош М. О.</i> СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	129
<i>Лопухіна Т. В.</i> ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА У ГАЛУЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	133
<i>Маньковська О. Ю.</i> ХОРЕОГРАФІЧНІ ТЕХНІКИ ЯК ВАЖЛИВИЙ СКЛАДНИК У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ АКТОРІВ.....	137
<i>Martsikhiv K. R.</i> REGULATORY AND OPERATIONAL COMPONENTS IN THE PROFESSIONAL JOURNALISTS' TRAINING AT THE AMERICAN AND UKRAINIAN UNIVERSITIES: COMPARATIVE ASPECT.....	143
<i>Михайлов В. М.</i> ОСНОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ ІЗ ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	148
<i>Муқан Н. В., Муқан О. В., Драган Р. В.</i> ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	154
<i>Набатов С. М.</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА У США: СУЧАСНІ ТА ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ УНІВЕРСИТЕТНОЇ ОСВІТИ.....	158

<i>Онищенко Н. П.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	164
<i>Павлова О. Г.</i> АКСІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	169
<i>Пащук Ю. М., Каменцев Д. С., Пасічник С. М., Сергієнко Т. М.</i> ЩОДО ПРОБЛЕМ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	173
<i>Романова Т. А.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ГРУПІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	178
<i>Рудюк Т. В.</i> ПРОБЛЕМА БУЛІНГУ ТА ВИВЧЕННЯ РОДИННИХ ЛЕКСЕМ (КОМУНІКАТИВНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД).....	183
<i>Садикіна А. С.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЇХНЬОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ.....	187
<i>Сенчина Н. Г.</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	192
<i>Сіладі В. В.</i> НАВЧАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ ЯК ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	198
<i>Слабко В. М., Макієвський О. І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.....	202
<i>Солонська А. А.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПРОЦЕСІ БАТЬКІВСЬКО-ВИХОВАТЕЛЬСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ.....	207
<i>Stoliarchuk L. B.</i> COMPETENCY-BASED APPROACH TO FUTURE LAWYERS' PROFESSIONAL TRAINING AT CANADIAN UNIVERSITIES.....	211
<i>Стягунова О. О.</i> МЕТОДИЧНІ ПРІОРИТЕТИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДОНЕЧЧИНИ (2015–2020 РОКИ).....	216
<i>Сухолова М. А.</i> ОСНОВНІ ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА СЦЕНІЧНИЙ ІМІДЖ ВИКЛАДАЧА ВОКАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	222
<i>Титаренко В. М.</i> ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА ФАКУЛЬТЕТІ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ.....	227
<i>Халайджі С. В., Яготін Р. С., Кананихіна О. М., Сергєєва Т. П.</i> ВИКОРИСТАННЯ «ПАСПОРТА ЗДОРОВ'Я» В ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	232
<i>Цицюра К. В.</i> КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ІЗ БІЗНЕС-ЕКОНОМІКИ В УНІВЕРСИТЕТАХ КНР ТА УКРАЇНИ.....	238
<i>Шинкаренко В. В., Клімова Л. В., Міхіна Н. О., Купрієнко В. І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	244

Шуть Т. О.

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО АРТИСТИЗМУ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ХОРОВОГО КЛАСУ.....248

Яковлева В. А., Власенко Р. П., Андрійчук Т. В., Демчук Н. С.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ
УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «УКРАЇНА І СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО».....253

Яловський П. М.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН.....259

НАШІ АВТОРИ.....263

of their independent cognitive activity and individual creative abilities. Tasks or questions become a cognitive problem for the student, if they meet such requirements have cognitive complexity, i.e. require reflection; arouse cognitive interest; based on previous experience and knowledge based on apperception.

Methods of problem-based learning that contribute to the formation of professional competencies of future specialists in the field of transport during the study of special disciplines are: problem presentation of knowledge of professional disciplines; partial-search method (or heuristic), when the teacher creates a problem situation, formulates the problem himself and involves students in solving it; search method, in which the teacher creates a problem situation, formulates the problem, and students solve it completely independently.

Rational use of elements of problem-based learning in all forms of educational work of students of transport college: lectures, seminars, practical and laboratory classes, during independent work has a positive impact on the formation of professional competencies in future transport professionals.

Key words: professional competencies, future specialists in the transport industry, special disciplines, problem-solving method of teaching.

УДК [373.2.015.31:172.15]:373.2.064.1

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.78.44>

Солонська А. А.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПРОЦЕСІ БАТЬКІВСЬКО-ВИХОВАТЕЛЬСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ

У статті схарактеризовано дефініції поняття «умова», «педагогічна умова», «організаційно-педагогічна умова». Уточнено сутність поняття «організаційно-педагогічні умови», які автор розуміє як необхідні й достатні обставини, за яких забезпечується ефективне патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку у процесі батьківсько-виховательської взаємодії. Проаналізовано праці вчених щодо основних умов, на яких будується спільна робота закладу дошкільної освіти і сім'ї, що дає підстави стверджувати, що процес патріотичного виховання має три умови: робота з дітьми щодо патріотичного виховання; робота з батьками; підвищення фахової майстерності педагога або методичний супровід.

Визначено організаційно-педагогічні умови ефективного патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку у процесі батьківсько-виховательської: підвищення професійної компетентності вихователів щодо патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку; спрямованість виховних зусиль закладів дошкільної освіти і сім'ї на забезпечення патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку; зміна форм і методів взаємодії педагогів та батьків, спрямованих на формування у дітей старшого дошкільного віку патріотичної вихованості. Кожна з означених умов конкретизована змістом і формами здійснення виховної роботи. Під час реалізації першої умови з вихователями було проведено комплекс тренінгових вправ. Щодо другої умови – спрямованість виховних зусиль закладів дошкільної освіти і сім'ї на забезпечення патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку, то було розроблено комплекс вправ та ігор для дітей старшого дошкільного віку. Під час реалізації третьої умови – зміна форм і методів взаємодії педагогів та батьків, спрямованих на формування в дітей старшого дошкільного віку патріотичної вихованості – були використані різні форми та методи роботи з батьками (тренінги, метод Case-study, метод проектування, «Точка зору», «Батьківський турнір», «Родинний аукціон», диски зі структурованою інформацією щодо патріотичного виховання).

Ключові слова: умови, патріотичне виховання, діти старшого дошкільного віку, батьківсько-виховательська взаємодія.

Серед різноманітних напрямів виховання особливої уваги потребує такий напрям, як патріотичне виховання. На наш погляд, саме у цьому напрямі, як стратегічному для нашої країни, сьогодні вкрай необхідно зводити батьківсько-виховательську взаємодію, в якій мають бути враховані всі елементи співпраці, її реальності, можливості у вихованні майбутніх патріотів.

Метою статті є обґрунтування організаційно-педагогічних умов патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку у процесі батьківсько-виховательської взаємодії.

У педагогічному словнику базових понять «умова» трактується, як «обставина, при якій що-небудь відбувається» [8, с. 91]. У Філософському словнику наголошується на тому, що «сукупність конкретних умов утворює середовище перебігу того чи іншого процесу, явища, від якого залежить дія законів природи і суспільства» [9, с. 707]. О. Єжова у своїй статті визначає умови як «обставини, які достатні і необхідні для реалізації можливостей, що закладені у тому чи іншому процесі» [3, с. 39].

В. Андреев у своїй роботі стверджує, що «педагогічні умови є результатом цілеспрямованого відбору, конструювання та застосування елементів змісту, методів (прийомів), а також організаційних форм навчання для досягнення цілей». Ф. Ключев, А. Найн педагогічні умови трактують як «сукупність об'єктивних можливостей змісту, форм, методів, прийомів, засобів педагогічного управління та матеріально-просторового середовища, що забезпечують успішне вирішення поставлених і спроектованих завдань». О. Пехота розуміє

педагогічні умови як систему спеціально дібраних «форм, методів, матеріальних умов, реальних ситуацій, таких, що об'єктивно склалися чи суб'єктивно створених, необхідних для досягнення конкретної педагогічної мети» [6, с. 67].

К. Фатма у своїй роботі визначає педагогічні умови як категорією якості, ефективності, дієвості освітньо-виховного процесу, визначають їх через поняття обставин, що свідомо й цілеспрямовано створюються педагогами й зумовлюють певний напрям функціонування і розвитку освітньо-виховного процесу. У цій роботі вона виокремлює такі педагогічні умови взаємодії закладу дошкільної освіти із сім'єю у полікультурному вихованні старших дошкільників: збагачення культурно-освітнього середовища закладу дошкільної освіти та сім'ї полікультурним змістом; спрямованість виховних зусиль закладу дошкільної освіти і сім'ї на забезпечення полікультурної вихованості дітей старшого дошкільного віку; стимулювання партнерського співробітництва закладу дошкільної освіти із сім'єю у полікультурному вихованні дошкільників [4].

За твердженням О. Шаповалової, спільна робота закладу дошкільної освіти і сім'ї будується на таких основних умовах:

1. Єдність у роботі дитячого садка і сім'ї у вихованні дітей. Вона досягається в тому випадку, коли цілі і завдання виховання добре відомі і зрозумілі не тільки вихователям, а й батькам, коли батьки знайомі з основним змістом, методами і прийомами виховання дітей і певною мірою оволоділи ними.

2. Взаємна довіра у взаєминах між педагогами та батьками, розуміння потреб та інтересів дитини і своїх обов'язків як вихователів, зміцнення авторитету педагога в сім'ї і батьків у дитячому садку. Встановлення правильних відносин на основі доброзичливої критики і самокритики.

3. Взаємодопомога у спільній роботі з виховання дошкільників. Дитячий садок повсякденно і різноманітними шляхами допомагає батькам у вихованні дітей. У свою чергу, батьки допомагають дитячому садку в різній виховній роботі, піклуючись тим самим про виховання не тільки своєї дитини, але й інших дітей.

4. Вивчення кращого досвіду сімейного виховання, пропаганда його серед широкого кола батьків, використання в роботі дитячого садка позитивних методів сімейного виховання.

5. Використання різноманітних форм роботи дитячого садку із сім'єю в їх взаємозв'язку: ознайомлення з життям дітей вдома, в сім'ї; педагогічні бесіди з батьками та іншими членами сім'ї, консультації; групові та загальні батьківські збори; конференції, лекторії, батьківські університети, вечори запитань і відповідей, усні журнали, наочні форми педагогічної пропаганди. Щоденне спілкування вихователя з батьком чи матір'ю дитини створює великі можливості для індивідуальної роботи, для зміцнення зв'язку між сім'єю та дитячим садом.

6. Систематичне за певним планом здійснення зв'язку дитячого саду з батьками протягом усього року з урахуванням завдань і змісту виховно-освітньої роботи з дітьми.

7. Залучення активу батьків (батьківський комітет), громадськості до діяльності дошкільного закладу, роботи з сім'ями [11, с. 51].

За словами Н. Гончар, на сучасному етапі в основу спільної діяльності родини й закладу дошкільної освіти закладені такі умови:

- батьки й педагоги є партнерами у вихованні й навчанні дітей;
- єдине розуміння педагогами та батьками цілей і завдань виховання й навчання дітей;
- допомога, повага й довіра до дитини як із боку педагогів, так і з боку батьків;
- знання педагогами та батьками виховних можливостей колективу й родини, максимальне використання виховного потенціалу в спільній роботі з дітьми;
- постійний аналіз процесу взаємодії родини й закладу дошкільної освіти, його проміжних і кінцевих результатів [2, с. 185].

Аналіз різних сучасних посібників для вихователів закладів дошкільної освіти (М. Кривоніс, О. Дроботій, А. Частнікова) дає підстави стверджувати, що процес патріотичного виховання має три умови: робота з дітьми щодо патріотичного виховання; робота з батьками; підвищення фахової майстерності педагога або методичний супровід [5; 10].

За твердженням О. Потапчук, організаційно-педагогічні умови є різновидом педагогічних умов, які залежать від особливостей організації навчально-виховного процесу [7, с. 141].

Аналізуючи роботи різних вчених-дослідників, Л. Блажко у своїй статті приходить до висновку, що організаційно-педагогічні умови можна визначити як сукупність об'єктивних можливостей, що забезпечують успішне вирішення поставлених завдань або як функціональну залежність суттєвих компонентів педагогічного явища від комплексу об'єктів (речей, їх станів, процесів, взаємодій) у різних проявах. За її твердженням, організаційно-педагогічні умови – це сукупність факторів, що забезпечують організацію, регулювання, взаємодію об'єктів і явищ педагогічного процесу для досягнення поставленої мети [1].

Слушно зазначає у своїй роботі О. Єжова, що «організаційно-педагогічні умови мають передбачати такі обставини, що сприяють упорядкованості, узгодженості взаємодії суб'єктів педагогічного процесу, які спільно реалізують певну програму або мету» [3, с. 42].

У контексті нашого дослідження під організаційно-педагогічними умовами розуміємо необхідні й достатні обставини, за яких забезпечується ефективне патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку у процесі батьківсько-виховательської взаємодії. Логіка дослідження передбачає розкриття визначених

нами організаційно-педагогічних умов патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку у процесі батьківсько-виховательської взаємодії.

Для ефективного патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку у процесі батьківсько-виховательської взаємодії необхідно дотримуватися наступних організаційно-педагогічних умов патріотичного виховання, що мають реалізуватися комплексно і передбачають:

- підвищення професійної компетентності вихователів щодо патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку;
- спрямованість виховних зусиль закладів дошкільної освіти і сім'ї на забезпечення патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку;
- зміна форм і методів взаємодії педагогів та батьків, спрямованих на формування в дітей старшого дошкільного віку патріотичної вихованості.

Визначаючи організаційно-педагогічні умови, ми зважали на те, що досягнення бажаного результату можливе лише у випадку інтеграції визначених нами умов. Кожна з означених умов конкретизована змістом і формами здійснення виховної роботи.

Під час реалізації першої умови – підвищення професійної компетентності вихователів щодо патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку, з вихователями було проведено комплекс тренінгових вправ (Коло знань, Абетка святкових дат України, Святковий календар, Лабіринти, Символіка України, Колажі, Дерево нашої держави, Оскар, Мультфільми, Завдяки казці, Рідна родина, Сім'я від а до я», Святковий календар, Портрет патріота).

Щодо другої умови – спрямованість виховних зусиль закладів дошкільної освіти і сім'ї на забезпечення патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку, було розроблено комплекс вправ та ігор для дітей старшого дошкільного віку (Мій родовід, Подорож рідним краєм, Родинне свято, Моя сім'я вирушає у подорож, Милосердний вчинок, Явища суспільного життя, Пізнай світ українських козаків, Державні та народні символи України, Подорож до Києва, Слово рідне, мова рідна, Природа України, Така різна Україна, Знайомся – країна-сусід, Українські народні страви, Світ бабусиної світлин).

Під час реалізації третьої умови – зміна форм і методів взаємодії педагогів та батьків, спрямованих на формування в дітей старшого дошкільного віку патріотичної вихованості – нами були розроблені різні форми роботи з батьками.

У роботі з батьками щодо патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку використовували тренінги, які користуються великою популярністю у батьків. Поняття тренінгу має загальне збірне значення. У тренінгах використовуються різні методи і техніки активного навчання: ділові, рольові та імітаційні ігри, розбір конкретних ситуацій і групові дискусії. Тренінг ділового спілкування направлений не тільки на розвиток у батьків ефективних навичок міжособистісної взаємодії, але й на підвищення загального рівня їх компетентності в цій галузі.

Також впроваджували метод Case-study. Цей метод передбачає перехід від методу накопичення знань до діяльнісного, практико-орієнтованого підходу. Це один із випробуваних у практиці методів навчання навичкам прийняття рішень і вирішення проблем. Мета цього методу – навчити батьків аналізувати інформацію, виявляти ключові проблеми, обирати альтернативні шляхи вирішення, оцінювати їх, знаходити оптимальний варіант і формулювати програми дій. Під час аналізу конкретних ситуацій особливо важливо те, що тут поєднується індивідуальна робота із проблемною ситуацією і групове обговорення пропозицій, підготовлених кожним членом групи. Це дозволяє розвивати навички групової, командної роботи, що розширює можливості для вирішення типових проблем. У результаті проведення індивідуального аналізу, обговорення в групі, визначення проблем, знаходження альтернатив, вибору дій і плану їх виконання батьки отримують можливість розвивати навички аналізу і планування.

Ефективним та актуальним інтерактивним методом співпраці з батьками є також метод проєктування. Проєктна діяльність унікальна, адже мало того, що вона інтегрує кілька методів навчання і виховання, також вона дозволяє активно залучати в освітній процес батьків. За допомогою проєктної діяльності розвивається як особистість дитини, так і його пізнавальні та творчі здібності.

Також є такий активний метод роботи, як «Точка зору» – форма, що передбачає колективне обговорення педагогічної чи психологічної проблеми, вільний обмін думками. Кожен учасник доводить свою точку зору; «Батьківський турнір» – учасники турніру одержують спеціальні домашні завдання, до яких готуються заздалегідь, обмірковують їх виконання. Для проведення турніру обираються ведучий та журі. Різновидом педагогічного турніру є брейнринг, що проводиться за встановленим сценарієм; «Родинний аукціон» – форма роботи з батьками, яка спрямована на активний обмін новими ідеями, думками, родинними виховними знахідками, їх захист та пропаганда; а також давали батькам диски зі структурованою інформацією щодо патріотичного виховання (інформація, відео, завдання для дитини). У вільний час батьки та дитина могли відкрити його та за поданою інструкцією разом продовжувати патріотичне виховання вдома. Цей метод був високо оцінений батьками, адже так вони цікаво і просто могли виконувати завдання формування патріотичної вихованості їхньої дитини.

Висновки. Патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку в батьківсько-виховательській взаємодії відбувається ефективно в процесі реалізації описаних організаційно-педагогічних умов.

Використана література:

1. Блажко Л. В. Організаційно-педагогічні умови використання аудіовізуальних засобів навчання викладачами інститутів післядипломної освіти. URL : <http://tme.umo.edu.ua/docs/6/11blappe.pdf> (дата звернення: 25.12.2020).
2. Гончар О. В. Педагогічна взаємодія учасників навчального процесу в системі вищої освіти України (історико-педагогічний аспект) : монографія. Харків : ХНА ДУ, 2011. 423 с.
3. Єжова О. О. Сутність організаційно-педагогічних умов педагогічного процесу. Психолого-педагогічні науки. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя*. № 3, 2014. С. 39–43.
4. Карагозлю Ф. Педагогічні умови взаємодії дошкільного навчального закладу з сім'єю у полікультурному вихованні старших дошкільників : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Одеса, 2019. 306 с.
5. Кривоніс М. Л., Дроботій О. Л. Патріотичне виховання в ДНЗ. Харків : Вид-во «Ранок», 2016. 192 с.
6. Пехота О. М., Єрмакова І. П. Основи педагогічних досліджень. Київ : Знання, 2013. 287 с.
7. Потапчук О. І. Організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх інженерів педагогів до професійної діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Серія «Педагогіка, соціальна робота». *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. № 37, 2015. С. 141–143.
8. Словник базових понять з курсу «Педагогіка»: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів: вид. 2-ге, доп. і перероб. / упоряд. О. Є. Антонова. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2014. 100 с.
9. Философский энциклопедический словарь / Ильичев Л. Ф. и др. Москва : Советская энциклопедия, 1983. 840 с.
10. Частнікова А. Г. Живи, Україно, живи для краси! Національно-патріотичне виховання в ДНЗ. Старший вік. Харків : Вид. група «Основа», 2017. 102 с.
11. Шаповалова О. В. Роль сім'ї у дошкільній освіті: теорія і практика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Суми : Редакційно-видавничий відділ СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 225 с.

References:

1. Blazhko L. V. Orhanizatsiino-pedahohichni umovy vykorystannia audiovizualnykh zasobiv navchannia vykladachamy instytutiv pisladyplomnoi osvity [Organizational and pedagogical conditions for the use of audiovisual teaching aids by teachers of postgraduate education institutes]. URL: <http://tme.umo.edu.ua/docs/6/11blappe.pdf> [in Ukrainian]
2. Honchar O.V. (2011) Pedahohichna vzaemodiia uchasnykiv navchalnoho protsesu v systemi vyshchoi osvity Ukrainy (istoryko-pedahohichnyi aspekt): monohrafiia [Pedagogical interaction of participants of educational process in system of higher education of Ukraine (historical and pedagogical aspect)]. Kharkiv: KhNA DU. 423 p. [in Ukrainian]
3. Yezhova O. O. (2014) Sutnist orhanizatsiino-pedahohichnykh umov pedahohichnoho protsesu. [The essence of organizational and pedagogical conditions of the pedagogical process] Psykholoho-pedahohichni nauky. Naukovi zapysky NDU im. M. Hoholia. № 3. P. 39–43. [in Ukrainian]
4. Karahozliu F. (2019) Pedagogichni umovy vzayemodiyi zakladu doshkilnoyi osvity iz simyeyu u polikulturnomu vyhovanni starshyx doshkilnykiv [Pedagogical conditions of interaction of preschool education institution with family in multicultural education of senior preschoolers]. dys. ... kand.ped.nauk : 13.00.08. Odesa, 306 p. [in Ukrainian]
5. Kryvonis M. L. Drobotii O. L. (2016) Patriotychne vykhovannia v DNZ. [Patriotic upbringing in kindergarten]. Kharkiv: Vyd-vo «Ranok». 192 p. [in Ukrainian]
6. Piekhot O. M., Yermakova I. P. (2013) Osnovy pedahohichnykh doslidzhen. [Fundamentals of pedagogical research.]. Kyiv: Znannia. 287 p. [in Ukrainian]
7. Potapchuk O. I. (2015). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy formuvannia hotovnosti maibutnykh inzhenerivpedahohiv do profesiinoi diialnosti z vykorystanniam informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii. [Organizational and pedagogical conditions for the formation of readiness of future engineers of teachers for professional activity with the use of information and communication technologies]. Seriiia «Pedahohika, sotsialna robota». Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. №37, 2015. P. 141–143. [in Ukrainian]
8. Slovyk bazovykh poniat z kursu «Pedahohika»: navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv (2014). [Dictionary of basic concepts from the course "Pedagogy": a textbook for students of higher educational institutions]. Uporiadnyk O.I. Antonova. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU imeni Ivana Franka. 100 p. [in Ukrainian]
9. Filosofskiy entsiklopedicheskiy slovar (1983) [Philosophical encyclopedic dictionary] / Illichev L. F et al. Moskva: Sovetskaya entsiklopediya. 840 p. [in Russian]
10. Chastnikova A. H. (2017) Zhyvy, Ukraino, zhyvy dlia krasyy! Natsionalno-patriotychne vykhovannia v DNZ. Starshyi vik. [Live, Ukraine, live for beauty! National-patriotic education in secondary schools. Senior age]. Kharkiv: Vyd. hrupa «Osnova». 102 p. [in Ukrainian]
11. Shapovalova O.V. (2019) Rol simi u doshkilnii osviti: teoriia i praktyka: navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv [The role of the family in preschool education: theory and practice: a textbook for students of higher education]. Sumy: Redaktsiino-vydavnychiy viddil SumDPU imeni A.S. Makarenka. 225 p. [in Ukrainian]

Solonska A. A. Peculiarities of organizational and pedagogical conditions of patriotic education in the process of parental-educational interaction

The article describes the definitions of «condition», «pedagogical condition», «organizational and pedagogical condition». The essence of the concept of «organizational and pedagogical conditions» is clarified, which the author understands as necessary and sufficient circumstances under which effective patriotic upbringing of older preschool children in the process of parent-educational interaction is provided. The works of scientists on the basic conditions on which the joint work of the preschool and family is built are analyzed.

The organizational and pedagogical conditions of effective patriotic children of senior preschool age in the process of parental and educational are determined: increase of professional competence of educators on patriotic education of senior preschool children; the focus of educational efforts of preschool education institutions and families on ensuring patriotic upbringing of senior preschool children; changing the forms and methods of interaction between teachers and parents, aimed at forming patriotic upbringing of senior preschool children. Each of these conditions is specified by the content and forms of educational work. During the implementation of the first condition, a set of training exercises was